

Je liet mij leven

Catherine Ryan Howard bij Boekerij:

Je liet mij leven

56 dagen

Catherine Ryan Howard

Je liet mij leven

Je zult er eeuwig spijt van hebben

Vertaald door David Orthel

Eerste druk 2022
Tweede druk 2023

ISBN 978-90-225-9734-7
ISBN 978-94-023-1799-2 (e-book)
ISBN 978-90-528-6441-9 (audio)
NUR 330

Oorspronkelijke titel: *The Nothing Man*
Vertaling: David Orthel
Omslagontwerp: Blacksheep Design, bewerkt door DPS Design & Prepress Studio,
Amsterdam
Omslagbeeld: © Alamy & Depositphotos
Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© Catherine Ryan Howard, 2020
© 2022 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor John en Claire, samen,
omdat het niet eerlijk zou zijn een van hen voor te trekken*

Jim liep zijn ronde. Het hoofd recht, de blik alert, de duimen achter zijn riem gehaakt. Het gewicht van de voorwerpen die eraan vasthingen – zijn telefoon, een portofoon, een forse zaklamp – trok het leer naar beneden tot op zijn heupen en dwong hem met grotere passen te lopen. Hij miste dat gevoel als hij aan het eind van de dag thuiskwam en zijn riem moest afdoen. Het beviel hem.

De zaak was pas een half uurtje open en er was nog steeds meer personeel dan clientèle. Jim maakte een rondje langs de afdeling Thuis, stak door naar Vrouwenmode en Kruidenierswaren. Daar heerste tenminste enige activiteit en kon je een handjevol in pak gestoken heren van in de twintig verwachten, die ongeveer nu door de gangpaden kwamen aanlopen, een gejaagde blik in de ogen, zoekend naar het pak havermelk of het zakje voorverpakte superfood-salade, alsof ze op teambuilding-excursie waren.

Terwijl ze zich langs hem heen haastten, keek Jim hen strak aan, in de wetenschap dat ze zijn aandacht voelden branden.

Hij liep naar de ingang van de supermarkt, waar deze in verbinding stond met de rest van het winkelcentrum. Een paar minuten lang stond hij te kijken naar de mensen die kwamen en gingen. Hij checkte de winkelwagentjes die allemaal netjes in de rij op hun plek stonden. Bleef even staan bij de bakken met in plastic verpakte boeketten, stak zijn neus erin en haalde diep adem; een vleugje van iets bloemigs en een vleugje van iets chemisch drongen tot hem door.

Een van de bakken bleek water te lekken. Jim pakte de portofoon van zijn riem en riep de bedrijfsleiding op. ‘Schoonmaker nodig bij de bloemen. Een van de bakken is waarschijnlijk lek. Over.’

Hij wachtte op de ruis in de verbinding en het gerekte, verveelde antwoord.

‘Komt eraan, Jim.’

Op deze tijd van de ochtend las hij graag stiekem de krantenkoppen, en hij maakte aanstalten dat nu te gaan doen. Maar voor hij aankwam bij de kranten, zag hij uit een ooghoek iemand bukken achter de carrousel met wenskaarten, ongeveer vijf meter rechts van hem.

Jim reageerde niet, althans niet merkbaar. Hij liep door naar het andere eind van het krantenrek zodat hij zich kon omdraaien naar de wenskaarten, pakte zomaar een krant en hield die voor zich. Een ogenblik lang bekeek hij de voorpagina, daarna liet hij zijn blik langzaam omhoogkomen.

Een vrouw. Echt iemand voor dit tijdstip van de dag. In een regenjas, overigens niet dichtgeknoopt, een grote leren handtas onder haar arm, modieuze maar functionele schoenen. Een gejaagd uiterlijk. Een jonge beroepskracht die op weg naar haar werk probeerde nog even iets van haar eindeloze to-dolijst af te strepen voor ze naar kantoor moest, waar die lijst alleen maar langer zou worden – of misschien wilde ze alleen maar dat je dat van haar dacht. Onder haar linkerarm had ze iets weggestopt. Een boek, vermoedde Jim.

De rustige muzak die overal in de winkel te horen was werd onderbroken door de *dingdong* van de omroepinstallatie en een stem zonder lichaam riep bulderend: ‘*Marissa naar Bloemenafdeling, alstublieft. Marissa naar de bloemen.*’

De vrouw pakte een kaart uit het rek en bekeek die alsof hij het belangwekkendste was wat ze ooit in haar leven had gezien.

Jim hield de krant tamelijk hoog voor zijn gezicht. Als ze naar hem keek, zou ze zijn grijze haar zien en zijn handen, met ouderdomsvlekjes, maar niet het legitimatiebewijs dat aan zijn borstzakje hing en waarop in helderrode letters BEVEILIGING stond.

Het boek glipte onder haar arm vandaan en viel met een klap op de vloer. Ze bukte zich...

Je liet mij leven.

De woorden stonden in felgele letters dwars op het zwarte, glanzende omslag van het boek.

Terwijl ze zich bukte en het boek oppakte, zag Jim dezelfde woorden op de rug staan.

Opeens raasde het bloed in een grote, woedende golf door zijn oren en was zijn hoofd vol van witte ruis met een onderliggend ritme, als een spreekkoor.

Je liet mij leven. Je liet mij leven. Je liet mij leven.

Hij was er zich vaag van bewust dat de vrouw nu naar hem keek en dat het leek alsof hij naar haar stond te kijken. Maar hij kon zijn ogen niet losmaken van het boek. Hij stond als vastgenageld, verdoofd door de zang die luider en luider klonk en over een paar tellen een voluit jankende sirene zou worden.

Je liet mij leven. Je liet mij leven. Je liet mij leven.

De vrouw keek naar hem, fronste haar voorhoofd en liep weg in de richting van de kassa's.

Jim keek haar niet na om te zien of ze het boek inderdaad zou afrekenen, zoals hij in normale omstandigheden had gedaan. In plaats daarvan draaide hij zich om en liep de andere kant op, een gangpad in waar kantoortikelen, een klein assortiment kinderspeelgoed en de boeken waren uitgesteld.

Het is maar fictie, dacht hij. Dat kan niet anders.

Maar als het dat niet was?

Hij hoefde niet te zoeken. De uitstalling nam drie hele schappen in beslag. Elk exemplaar met de voorkant naar hem toe gekeerd. Een duister koor dat hem toeriep.

Dat naar hem wees.

Dat hem beschuldigde.

Gisteren hadden ze daar nog niet gestaan, dat wist Jim zeker. De nieuwe voorraad moest 's nachts zijn aangekomen. Het moest een nieuw boek zijn, waarschijnlijk deze week uitgebracht. Hij deed een stap naar voren om de naam van de schrijver te lezen.

Eve Black.

Voor Jim was dat een meisje van twaalf in een roze nachtpon. Ze stond bovenaan de trap in het donker te turen. 'Papa?' klonk het, onzeker.

Nee. Dat was onmogelijk.

En toch. Hier stond het, voor op de kaft.

Je liet mij leven. Een zoektocht naar waarheid door een overlevende.

Jim voelde hoe de hitte vanbinnen bezit van hem nam. Zijn wangen gloeiden. Zijn handen beefden van het duel tussen zijn wanhopige wens het boek te pakken, en dat deel van zijn reptielenbrein dat probeerde hem daarvan te weerhouden.

'Niet doen,' zei hij tegen zichzelf terwijl hij zijn hand uitstak en een boek van het schap nam.

De harde kaft voelde glad en wasachtig aan. Hij ging met zijn vingers over de titel, voelde de letters omhoogkomen naar zijn huid.

Je liet mij leven.

Dat ging over hem.

Over wie de kranten hadden geschreven.

De je die niemand kende.

Jim draaide het boek om en om in zijn handen.

Hij kwam 's nachts haar huis binnen. Toen hij weer wegging, was zij de enige die nog leefde... Als enige overlevende van zijn ultieme, zwaarste aanval graaft Eve Black diep in het verhaal van het monster dat de stad Cork terroriseerde, op zoek naar antwoorden – op zoek naar hem.

Na al die tijd...

Dat verdomde kutsletje.

Jim sloeg het boek open. De rug knakte luid, als een bot.

Je liet mij leven

*Een zoektocht naar waarheid
door een overlevende*

DOOR EVE BLACK

Oorspronkelijk gepubliceerd in het VK en Ierland door Iveagh Press Ltd, 2019

Copyright © 2019 Eve Black

IVEAGH PRESS LTD
42 Dawson Street
Dublin 2
Ierse Republiek

Materiaal uit *Je liet mij leven* verscheen eerder in het artikel 'Het meisje dat', oorspronkelijk uitgegeven door *The Irish Times*.

De auteur en uitgever hebben alles in het werk gesteld om toestemming te verkrijgen van de rechthebbenden, en verontschuldigen zich voor eventuele ontbrekende of foutieve naamsvermelding. In toekomstige uitgaven kunnen aanpassingen volgen.

Eve Black heeft het recht geïdentificeerd te worden als de auteur van dit werk, zoals vastgelegd in sectie 77 van de Copyright, Designs and Patent Act 1988.

Een CIP-verslag van dit boek is beschikbaar gemaakt door de British Library

ISBN: 987-0-570-34514

Voor Anna

en alle andere slachtoffers wier namen we gewoonlijk vergeten,
of hoe dan ook nooit te weten komen

DE SLACHTOFFERS

Alice O'Sullivan, 42,

aangevallen in haar huis aan Bally's Lane, Carrigaline,
Cork-county, in de nacht van 14 januari 2000.

Christine Kiernan, 23,

verkracht in haar huis aan Covent Court,
Blackrock Road, Cork, in de nacht van 14 juli 2000.

Linda O'Neill, 34,

gewelddadig verkracht in haar huis buiten Fermoy,
Cork-county, in de nacht van 11 april 2001.

Marie Meara, 28, en Martin Connolly, 30,

vermoord in hun huis in Westpark, Maryborough Road,
Cork, in de nacht van 3 juni 2001.

Ross Black, 42, Deirdre Black, 39,

Anna Black, 7,

vermoord in hun huis in Passage West, Cork-county,
in de nacht van 4 oktober 2001.

De auteur was de enige overlevende.

Zij was destijds 12 jaar oud.

Een opmerking over bronnen

Een verhaal heeft altijd drie kanten, zeggen ze: de jouwe, de mijne en de waarheid. Op het moment van schrijven heeft de Spoorloze Man zijn kant van het verhaal nog niet verteld. Dichter bij de feiten valt er met transcripties, processen-verbaal, opnamen en persoonlijke gesprekken niet te komen, en ik heb uitsluitend daarop vertrouwd als bronmateriaal voor dit boek. Ik heb mijn uiterste best gedaan het verhaal van anderen – van zijn slachtoffers, van de man die probeerde hem tegen te houden – zo nauwkeurig mogelijk te vertellen. Maar het is ook mijn eigen verhaal. Ik heb mijn best gedaan het u te vertellen zoals ik het mezelf vertel. Dichter bij de waarheid kunnen we naar mijn idee niet komen.

INLEIDING

Het meisje dat

Als wij elkaar tegenkomen, stel ik mezelf waarschijnlijk voor als Evelyn en zeg ik 'fijn je te leren kennen'. Ik neem mijn glas in mijn andere hand zodat ik de hand kan schudden die je me hebt toegestoken, maar ik sta te stuntelen en slaag erin ons allebei met druppels witte wijn te besproeien. Ik zeg sorry, misschien bloos ik wel van gêne. Je wuift het weg en zegt ach joh, geeft niet, echt, maar ik zie dat je snel even naar je overhemd kijkt, het overhemd dat je waarschijnlijk juist voor vandaag had laten stomen, en tersluiks de schade opneemt. Je vraagt me wat ik doe en ik weet niet meer of ik nou teleurgesteld of opgelucht ben dat het gesprek nog even langer duurt. Ik zeg 'o, niks bijzonders' en vraag wat jij doet. Dat vertel je me dan en ik maak zo'n *mmm*-geluid van beleefde belangstelling. Er valt een stilte: we hebben geen puf meer. Een van ons tweeën gooit de laatst overgebleven kaart op tafel: 'En hoe ben jij hier...?' Om beurten vertellen we over onze verhouding tot de gastvrouw en gaan de verbanden na. Waarschijnlijk vinden we er wel een paar; Dublin is zo groot niet. We slepen andere onderwerpen aan: de opkomst van vanavond, die podcast waar iedereen gek van is, brexit. Het is onaangenaam warm en druk in de kamer en ik voel dat vreemde lichamen in het voorbijgaan tegen me aan vegen, maar de ware bron van mijn angst, die een boze, rode blos opstuwt langs mijn hals, is de mogelijkheid dat het kwartje op een gegeven moment valt, dat jij je voorhoofd fronst, je hoofd schuin houdt en even naar me kijkt – écht naar me kijkt – en zegt: 'Hé, ben jij niet dat meisje dat...?'

Dat is waar ik altijd bang voor ben als ik iemand voor het eerst tegenkom, want dat ben ik.

Ik ben het meisje dat.

Ik was twaalf jaar oud toen een man ons huis binnendrong en mijn vader en moeder vermoordde, en mijn jongere zusje Anna, die toen zeven was en altijd zeven zou blijven. Ik hoorde vreemde, verwarrende geluiden: de verkrachting van mijn moeder en het wurgen van mijn zusje, zoals ik later ontdekte. Ik vond het bebloede en toegetakelde lichaam van mijn vader op een hoop onderaan de trap. Ik denk dat hij, aangezien hij tot dan toe de aanval overleefde, probeerde de telefoon in de keuken te bereiken om alarm te slaan. Ik overleefde het vanwege mijn blaas, vanwege het blikje Club Orange dat ik de slaapkamer had binnengesmokkeld en in het uurtje voor ik ging slapen had opgedronken. Een paar minuten voor de indringer de trap op kwam, werd ik wakker omdat ik moest plassen. Zo kon ik me verstoppen op de wc toen het begon. Het slot was gammel en ik kon geen kant op; als de moordenaar de klink had geprobeerd, was de deur zo opengegaan en was ook ik dood geweest. Maar om een of andere reden deed hij dat niet.

Wij waren het laatste gezin dat door die man werd overvallen, maar niet het eerste. We waren het vijfde gezin in twee jaar. In de media noemden ze hem de Spoorloze Man, omdat de Gardaí geen enkele aanwijzing hadden wie hij was. Zeiden ze. Niemand zag hem ooit komen of gaan; de enige uitzondering was een glimp die van hem werd opgevangen in de lichtbundel van koplampen, ergens langs de weg.

Hij droeg een masker en scheen zijn slachtoffers soms met een zaklamp recht in hun gezicht, dus zou geen enkele overlevende een toereikende fysieke beschrijving van hem kunnen geven. Hij gebruikte condooms en liet geen haren of vingerafdrukken achter, die wie dan ook later kon vergaren. Als hij weer wegging nam hij zijn wapens mee – eerst een mes, later een pistool. Het enige wat hij ooit achterliet waren wat vezels van het gevlochten blauwe touw waarmee hij zijn slachtoffers vastbond. Dat touw heeft nooit enig geheim prijs-

gegeven. Hij praatte met een raar, raspemd gefluister waaruit je het geluid van zijn gewone stem niet kon afleiden. Hij pleegde zijn misdaden binnen een enkele county, dat van Cork, het grootste en zuidelijkste district van Ierland, maar daarbinnen reisde hij heel wat af en sloeg hij toe in Fermoy, een stadje op veertig kilometer buiten de stad Cork, zowel als in Blackrock, een buitenwijk.

Bijna twee decennia later loopt hij nog steeds vrij rond en mis ik mijn ouders en Anna als afgehakte ledematen. Hun afwezigheid in mijn leven, hun tragische lot en de pijn die ze hebben moeten lijden zijn een onophoudelijke galm in mijn oren, een vieze smaak in mijn mond, een jeukende plek op mijn huid. Het is er altijd en overal en ik kan het niet laten verdwijnen. De tijd heeft deze wond niet geneeeld; hij is gaan etteren en de huid rond de oorspronkelijke snede is afgestorven. Nu ik dertig ben, besef ik beter wat ik heb verloren dan toen ik het op mijn twaalfde daadwerkelijk verloor. En het monster dat dat op zijn geweten heeft loopt nog steeds ergens vrij rond en is nog steeds niet geïdentificeerd. Misschien heeft hij zelfs al die tijd met zijn gezin doorgebracht. Dat die mogelijkheid bestaat – dat het zelfs waarschijnlijk is – vervult me van een zo intense razernij dat er op slechte dagen niets anders meer bestaat. En op de allerslechtste dagen wil ik dat hij ook mij had vermoord.

Maar jij en ik hebben elkaar net op een feestje ontmoet. Het is Kerstmis. Of er is een trouwerij. Of een boekpresentatie. En ik ken jou niet, maar ik weet wel zeker dat jij je geen houding zou weten te geven als ik daarvan ook maar iets hardop uitsprak, hier en nu, bij wijze van antwoord op je vraag. Vandaar – ben ik het meisje dat? Ik veins verwarring. Het meisje dat wát? Hoeveel heb je eigenlijk gedronken?

Daar ben ik goed in. Ik heb veel kunnen oefenen. Jij zult denken dat je je hebt vergist. Het gesprek herneemt zijn loop.

En zodra ik dat weer kan, doe ik dat ook.

In de nasleep van de aanval nam mijn enige nog levende grootouder – Colette, de moeder van mijn vader – me mee naar een plaats die Spanish Point heet, aan de Atlantische kust van Ierland. We kwamen daar halverwege oktober aan, terwijl de hekkensluiters van het seizoen hun spullen pakten, en trokken in een kleine, wit gesausde cottage waarvan ze zei dat die er al voor de Hongersnood stond. De helderrode deur was kort voor onze komst geschilderd, en elke keer dat ik ernaar keek zag ik alleen maar het bloed dat langs de bleke muren van de slaapkamer droop.

We waren daar al drie weken toen ik me realiseerde dat er begrafenisfenissen moesten zijn geweest.

De cottage was op een smalle strook land gepropt, tussen de kustweg en de gapende uitgestrektheid van de schijnbaar eindeloze, kolkende en wilde zee, daar waar de wind tot zijn woede na duizenden kilometers zijn eerste obstakel tegenkomt. Het leek een gevaarlijke plaats. Als ik 's nachts in bed lag, luisterde ik naar het bulderen van de golven en was ik bang dat de volgende golf heel hoog zou oprijzen, zich boven op de cottage zou storten en wat er dan nog van over was met al zijn kracht zou meesleuren, terug de zee in.

Het hielp ook al niet dat Spanish Point zo werd genoemd omdat twee schepen van de Spaanse Armada in 1588 schipbreuk hadden geleden op de kaap. Volgens de plaatselijke folklore werden de matrozen die niet waren verdronken alsnog geëxecuteerd en begraven in een massagraf op een plaats die Tuama na Spaineach werd genoemd, de Spaanse tombe. 's Winters, wanneer de schemering vroeg inviel, stond ik wel eens op het strand terwijl het donker werd en stelde ik me voor hoe de geesten van die mannen uit zee oprezen. Ze zagen er dan altijd uit als een kruising tussen Egyptische mummies en piraten uit Hollywood, en ze liepen altijd recht op me af.

Ons leven in Spanish Point was pijnlijk eenvoudig. We hadden geen televisie en geen computer en ik herinner me niet dat er ooit

kranten in huis kwamen. Mijn oma, tegen wie ik Nannie zei, luisterde 's ochtends een paar uur naar de radio, maar alleen naar stations waar traditionele Ierse muziek te horen was en nooit naar een zender waar af en toe nieuws werd gelezen. Een doodenkele keer ging de telefoon, maar in zo'n geval werd ik weggejaagd naar een andere kamer of moest ik, als het weer het toeliet, een wandelingetje maken terwijl Nannie op gedempte toon praatte met wie ze maar aan de lijn had. Die eerste weken en maanden ging de telefoon vaak, later vrijwel nooit meer. Uiteindelijk werd er nog maar zo zelden gebeld dat we allebei, als de schrille bel opeens klonk, opschrokken en in paniek naar elkaar toe renden, alsof er een brandalarm was afgegaan en we niet hadden geweten dat er brand was of zelfs een alarm.

Dat eerste jaar was bijna elke dag hetzelfde. We rekten onze taken om de vele uren waarover we beschikten te vullen, als een emotionele verzegeling die verhinderde dat het verdriet naar de oppervlakte borrelde en daardoorheen brak. Elke maaltijd kende een fase van bereiding, van consumptie en van schoonmaken. Zelfs een simpel ontbijtje van toast en gebakken eieren kon tot een uur worden gerekt als we een beetje ons best deden. In de loop van de ochtend deden we de dingen die Nannie de taakjes noemde, zoals de schoonmaak en de was. Na de lunch maakten we een lange wandeling over het strand en kwamen we thuis met stevige trek. 's Avonds stak Nannie de open haard aan en zaten we zonder iets te zeggen te lezen tot de vlammen waren gedoofd en er alleen nog gloeiende sintels van over waren. We keken met zijn tweeën of alle deuren dubbel op slot waren en gingen slapen.

Pas dan, als ik in mijn eentje in bed lag, in die donkere kamer, kon ik er eindelijk aan toegeven en het toelaten: het verdriet, de pijn, de verwarring. Ik gaf me over. Het raasde op me af en overspoelde me, als een vele kilometers hoge golf waarin ik verdronk. Hoe doeltreffend de afleiding die Nannie bood ook was geweest, en wat er ver-

der ook was gebeurd, ik wist dat dit me aan het eind van de dag te wachten stond. Elke nacht huilde ik mezelf in slaap en droomde ik van ontbindende lijken die in modderige graven lagen te spartelen. Vooral dat van Anna. Ze probeerde eruit te komen, terug naar mij.

We praatten nooit over wat er was gebeurd, met geen woord. Nannie sprak hun namen zelfs niet meer uit. Maar af en toe hoorde ik haar zachtjes jammeren in haar slaap, en toen ik een keer haar kamer binnenkwam, zat ze een doos met oude foto's van ons door te kijken terwijl de tranen haar over de gerimpelde wangen liepen. Ik had een heleboel vragen over wat er was gebeurd en waarom dat juist ons was overkomen, maar ik durfde ze niet te stellen, want ik wilde Nannie niet overstuur maken. Verder nam ik aan dat het gegeven dat zij en ik in die cottage schuilden, betekende dat de man die de rest van ons gezin had vermoord nog steeds ergens daarbuiten rondliep en inmiddels wist dat iemand hem was ontsnapt. Soms zag ik hem aan het voeteneind van mijn bed staan, in de schemerige ogenblikken tussen slapen en waken. Hij zag eruit als een moordenaar uit een horrorfilm: door het dolle, onder het bloed, wild. Soms zat het mes al in me voor ik wakker werd en ik me realiseerde dat het niet echt gebeurde.

Een keer in de week gingen we naar het dichtstbijzijnde stadje om onze bibliotheekboeken te ruilen en boodschappen te doen. Bij dat soort uitstapjes verloor ze me niet uit het oog, en ze prentte me in dat ik, als iemand ernaar vroeg, mijn voornaam voluit moest noemen, Evelyn in plaats van Eve. Naderhand, toen ik een jaar te laat aan de middelbare school begon, stond Nannies meisjesnaam op de formulieren en werden mij nadere instructies gegeven. Ik moest zeggen dat mijn ouders waren omgekomen bij een auto-ongeluk en dat ik enig kind was, maar alleen als ernaar werd gevraagd. Geef nooit uit jezelf informatie, zei Nannie. Dat was de gulden regel, een regel waar ik me nog steeds aan houd.

Ik twijfelde er niet aan. Ik wilde vooral zijn als iedereen en me aansluiten bij de andere meiden van mijn jaar. Ik nam aan dat mijn gevoel – het gevoel dat ik vanbinnen één grote, rauwe wond was en mijn lichaam niet meer dan een dun schilletje dat die wond aan het oog moest onttrekken – een blijvende toestand was die alleen maar zou verergeren als ik hem erkende. Ik werd er steeds handiger in te doen alsof het goed met me ging, alsof álles goed ging, maar aan de oppervlakte lag niet meer dan een teer, gespannen vlies dat voortdurend dreigde te scheuren.

Mijn hele schooltijd lang deed ik alsof, tot en met mijn eindexamen, en daarna nog vier jaar op de universiteit van NUI Galway. Daar koos ik een exacte studie. Ik hield wel van lezen en schrijven, en op de avond dat ik me aanmeldde zat ik een hele tijd te staren naar een knipperende cursor en de opties ‘Kunst en literatuur’ en ‘Creatief schrijven’, maar ik kon het risico niet lopen dat ik op een seminar werd betrap op onderwerpen als trauma, verdriet of geweld, vooral niet terwijl ik werd aangestaard door een stel volslagen vreemden. Dat zou mijn ondergang worden. Databases en wiskunde leken me veiliger en dat zou ook blijken.

Ik droomde niet van weer tot leven gewekte lijken of moordenaars die met messen zwaaiden, maar begon mezelf te martelen door in de mensenmassa’s op straat het gezicht van mijn zusje te zoeken, haar dubbelganger, iemand die overeenkwam met mijn beeld van haar zoals ze nu zou zijn – het beeld van mijzelf toen ik zestien was, want dat was mijn enige oriëntatiepunt. Kandidaten heb ik nooit gevonden.

‘Goed boek?’

Jim sloeg het boek dicht en veroorzaakte daarmee een geluid als een donderslag.

Steve O’Reilly, de bedrijfsleider, stond naast hem tegen de schapen geleund met zijn armen over elkaar en de kenmerkende uitdrukking van verstrooide zelfingenomenheid op zijn gezicht.

Jims hoofd was verworpen tot een echokamer vol gegil. *Ik was twaalf jaar... een man brak bij ons in... vermoordde mijn vader en moeder en zusje... het slot was gammel... maar om een of andere reden deed hij dat niet...* Hij joeg de stemmen vanbinnen weg tot hij de woorden weer vond: ‘Niet echt mijn smaak,’ zei hij, hij zette het boek terug op het schap en maakte gebruik van de gelegenheid om diep adem te halen en zijn lippen te bevochtigen.

Zijn vingers hadden nevelige vlekken op de glanzende kaft van het boek achtergelaten.

‘Meen je dat nou?’ Steve trok zijn wenkbrauwen op. ‘Dat had ik nou nooit gedacht. Je leek er helemaal in te zitten.’

Steve was zesentwintig, droeg opzichtige pakken en kwam elke dag op zijn werk met korreltjes uithardende gel op zijn (wijkende) haargrens, maar op de een of andere manier had hij het idee dat hij wel iemand was en Jim niet. De grootste uitdaging die werken onder hem te bieden had, was het weerstaan van de aandrang hem daarop te wijzen.

Jim draaide zich om, ging recht tegenover Steve staan en nam dezelfde houding aan als hij, met zijn armen over elkaar en lichtjes leunend tegen de stelling, een simpel trucje waar andere mensen